

PROFESJONSOPPGAVE

Naturen som læringsarena for barnehagebarn

Utarbeidet av:

Ragnhild Klefstad Skåren

Studium:

Deltids førskolelærerutdanning (DEFU 2011)

Innlevert:

Høst 2014

Innhold

Sammendrag.....	3
1.0 Innledning.....	4
2.0 Naturen som læringsarena i barnehagen - begreper og teori.....	5
2.1 Begrepsavklaring.....	5
2.2 Teoretiske perspektiver	7
2.2.1 Læring og mestring i naturen	7
2.2.2 Barns medvirkning til læring i naturen	8
2.2.3 Naturen som arena for sosial kompetanse.....	10
3.0 Metode.....	11
3.1 Valg av metode.....	11
3.2 Datainnsamling.....	12
3.3 Valg av informanter	13
3.4 Analysearbeid.....	14
3.5 Forforståelse	14
3.6 Metodekritikk	15
4.0 Resultater og drøfting.....	15
4.1 Syn på naturen som læringsarena	15
4.2 Læring og mestring i naturen	16
4.3 Barns medvirkning til læring i naturen	18
4.4 Naturen som arena for sosial kompetanse.....	20
5.0 Avslutning	22
Litteratur.....	24
Vedlegg 1: Informasjonsskriv	25
Vedlegg 2: Intervjuguide.....	27

Sammendrag

Tittelen på rapporten er "Naturen som læringsarena for barnehagebarn". Ut i fra dette ble problemstillingen: *Hvilket syn har barnehagelærere på naturen som læringsarena for barnehagebarn, og hvordan blir dette tilrettelagt i praksis?* Resultatene i denne undersøkelsen baseres på en kvalitativ datainnsamlingsmetode, hvor jeg har benyttet meg av intervju. Jeg har gjennomført tre intervju med barnehagelærere fra to ulike barnehager. Formålet med oppgaven er at jeg, som den profesjonelle barnehagelærer, og forhåpentligvis andre barnehagelærere, skal bli bevisst hvordan vi kan bli gode på å tilrettelegge for barns læring i naturen. Undersøkelsen viste at alle barnehagelærerne mente naturen var en veldig viktig læringsarena for barnehagebarn, både med tanke på læring og mestring, barns medvirkning til læring og naturen som læringsarena for sosial kompetanse.

1.0 Innledning

Et tema som blir stadig mer gjeldende i dagens samfunn, både i media og blant folk generelt, er det at barn i dag er mye mindre ute i naturen i forhold til for bare 10-20 år siden, og at de dermed ikke får den fysiske utfoldelsen og læringen dette gir. Dette gjelder også barn helt ned i barnehagealder. For å finne ut hvor stor betydning bruk av naturen har for barn, tar denne rapporten for seg temaet naturen som læringsarena for barnehagebarn.

Begrunnelsen for valg av temaet, naturen som læringsarena er blant annet at Natur, miljø og teknikk er et eget fagområde i rammeplanen, derfor er man pålagt å jobbe med naturen. Det kan gjøres på flere måter, men å tenke på naturen som en ressurs vil være til hjelp i det pedagogiske arbeidet. Den aktive, deltakende voksne kan være med og skape mye læring på barnas premisser ute i naturen, altså barns medvirkning. Å være undrende og spørrende sammen med barna, vil bygge opp under barns nysgjerrighet og interesse for læring i naturen. Leken i seg selv vil også stimulere til mye læring ute i naturen, blant annet i forhold til sosial kompetanse. Barn er naturlig lekende, og de utveksler kunnskap med hverandre hele tiden. Naturen byr på mange ulike og spennende utfordringer, og er derfor en arena hvor læring gjennom mestring står sentralt. Alle barn kan finne utfordringer som passer til deres utvikling, slik at de kan mestre det de gjør. Derfor kan både små og store barn bruke naturen som læringsarena. Man må bare legge til rette etter det nivået de er på, slik at alle får føle de mestrer å være ute i naturen. I tillegg er det en arena der det er mulig å trekke inn alle fagområdene, bare man er kreativ.

Formålet med rapporten er at den skal være med å gi meg kunnskap og ideer til hvordan jeg selv kan jobbe når jeg begynner som barnehagelærer ute i en barnehage. Ønsket er å kunne være med på å skape barn som er glade i å være ute i naturen, føler mestring ved det og kan bruke naturen som en arena for positiv utvikling. Kanskje kan flere barnehagelærere, ved å lese denne rapporten, bli inspirert til å reflektere over hvordan de tenker og tilrettelegger for læring i naturen. Dermed kan de forhåpentligvis se flere muligheter for å bruke naturen som læringsarena.

Hovedtemaet for profesjonsoppgaven skulle være den profesjonelle barnehagelærer, så da ble det naturlig å se på barnehagelærerens rolle i forhold til naturen som læringsarena for barn. I tillegg til å vite hvilket syn barnehagelæreren har, er det greit å få frem hvordan de

tilrettelegger for det i praksis. Dette for å se om syn og praksis stemmer overens. Derfor ble problemstillingen min:

Hvilket syn har barnehagelærere på naturen som læringsarena for barnehagebarn, og hvordan blir dette tilrettelagt i praksis?

Ut i fra denne problemstillingen har jeg valgt å fokusere på læring gjennom mestring, barns medvirkning og sosial kompetanse. Det har jeg gjort for å begrense oppgaven, fordi temaet naturen som læringsarena kan være veldig omfattende om man skal ta for seg alle elementene. Mestring, barns medvirkning og sosial kompetanse er tre viktige elementer for at bruken av naturen som en læringsarena skal bli en positiv opplevelse for barna. For å finne svar på problemstillingen valgte jeg å bruke kvalitative forskningsintervju, hvor tre barnehagelærere ble spurt om å være mine informanter.

Rapporten starter med en redegjørelse av begrepene læring og naturen som læringsarena. Deretter kommer en presentasjon av teori, hvor det trekkes frem teori knyttet til naturen som læringsarena, derunder læring og mestring i naturen, barns medvirkning til læring i naturen og naturen som arena for sosial kompetanse. Disse tre undertemaene for å avgrense rapporten. Deretter presenterer jeg hvilke metoder jeg har brukt for å innhente data i min undersøkelse, hvordan jeg har valgt ut informanter og hvordan jeg har arbeidet med å analysere materialet. Videre beskriver jeg resultater og drøfter disse, samtidig som teori blir knyttet til funnene. I avslutningen vil jeg kort samle trådene i oppgaven, før jeg gir et svar på problemstillingen.

2.0 Naturen som læringsarena i barnehagen - begreper og teori

2.1 Begrepsavklaring

I denne oppgaven er hovedfokuset mitt på barns læring, med naturen som læringsarena. *Læring* er noe som foregår i samspill med andre, og gjør at man endrer seg gjennom at man gjør erfaringer. Erfaringene vil bli lagret i hjernen, som da vil ligge tilgjengelig til neste gang man kommer opp i en lignende situasjon (Askland og Sataøen, 2009). Læring er også et sentralt begrep i Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2013) der det står at barnehagen skal støtte opp under barns lærelyst og bidra til et godt grunnlag for livslang læring. Videre står det at læring foregår i daglige samspill med andre mennesker og miljøet,

og at barn kan lære gjennom alt de opplever og erfarer. Barnas interesser bør være grunnlaget for læringsprosesser i barnehagen, og dermed bør barns undring bli møtt på en utforskende og undrende måte slik at det kan danne et utviklende læringsmiljø. Personalets uttrykk i møte med barna har betydning for barnas læring, samtidig som tilrettelegging for gode relasjoner og vennskap barna i mellom er en forutsetning for god læring og opplevelse av glede og mestring.

Alt det jeg her har tatt med fra rammeplanen om læring kan knyttes til det jeg har valgt å fokusere på under naturen som læringsarena: mestring, barns medvirkning og sosial kompetanse. At man skal bidra til lærelyst og bidra til et godt grunnlag for livslang læring, kan knyttes opp mot mestring. Mestrer man ikke å lære, får man dårlig lærelyst og det danner et dårlig grunnlag for den livslange læringa. Det står at barnas interesser bør være grunnlaget for læringsprosesser, altså må man tenke barns medvirkning for å skape de gode læringsprosessene. Tilslutt poengteres det at gode relasjoner og vennskap er en forutsetning for læring, og her kommer jobbing med sosial kompetanse inn.

Som nevnt tidligere, foregår læring gjennom alt barn opplever og erfarer og på alle områder. Barnehagen blir i dag sett på som en av de viktigste stedene barn lærer, altså er den en viktig læringsarena for barn. Innad i barnehagen har man også ulike læringsarenaer. Man har ulike arenaer og rom for læring inne, uteområdet til barnehagen er en egen læringsarena, på lik linje som at man kan bruke *naturen som læringsarena*. I rammeplanen under fagområdet Natur, miljø og teknikk, står det at: "Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser til alle årstider og i all slags vær. Naturen er en kilde til skjønnhetsopplevelser og gir inspirasjon til estetiske uttrykk" (Kunnskapsdepartementet, 2013, s. 37). Altså er naturen som læringsarena et stort rom, som byr på mye læring. Den er et rom som i seg selv har lite begrensninger, men mye muligheter. Nilsen (2010) presenterer tidligere forskning som har kommet frem til at barn som er mye ute i naturen, får bedre selvfølelse og økt velvære. Dette vil igjen føre til at evnen til læring blir bedre, og kan til og med ha positiv betydning for lese- og skriveopplæring. Hun mener derfor at barn som er mye ute i naturen, vil få en bedre start på livet. Opplevelser er en grobunn for kunnskap, noe som naturen byr på i massevis. Opplevelser og trivsel i naturen vil være det beste grunnlaget barn kan få. Derfor mener hun at naturen er en pedagogisk ressurs, der barna også lærer å ta vare på hverandre og naturen.

Det er nettopp naturen som læringsarena jeg ønsker å fokusere på i denne rapporten. Derfor presenterer jeg i neste avsnitt teori knyttet opp mot naturen som læringsarena.

2.2 Teoretiske perspektiver

I denne rapporten velger jeg å presentere teorier rundt læring og mestring, barns medvirkning og sosial kompetanse i forhold til naturen som læringsarena. Disse tre undertemaene er valgt for å avgrense oppgaven, og det er temaer som veldig relevante og viktig når man jobber med naturen som læringsarena. De er relevante fordi de har mye å si for at barna skal føle en glede ved å ferdes i naturen, som Rammeplanen (2013) påpeker at arbeid med Natur, miljø og teknikk skal bidra til. Ved å føle mestring blir det positivt å være i naturen, og du ønsker å utforske og lære mer. Barns medvirkning er en måte å jobbe på, slik at man tar utgangspunkt i barnets interesser, og dermed er det større sjanse for at de mestrer det de gjør. Naturen er en arena der trening av sosial kompetanse kommer naturlig, og det er viktig for å mestre det sosiale samspillet som foregår mellom barn i naturen. Alle disse tre temaene er også viktig for å få en bedre selvfølelse og økt velvære som Nilsen (2010) hevder.

2.2.1 Læring og mestring i naturen

Nordahl og Misund (2009) skriver om læring gjennom mestring, og ved bruk av naturen som arena. Naturen mener de er en arena som byr på mange utfordringer. Utfordringer som passer uansett utviklingsnivå og ferdigheter, og dermed kan alle mestre noe ut i fra sine forutsetninger. Naturen byr på opplevelser hvor det er naturlige grenser, naturlige utfordringer og naturlige mestringsopplevelser uten prestasjonskrav. Det vil si at naturen er allsidig og det finnes noe alle barn kan bryne seg på. Barna selv oppdager dette gjennom aktiv undersøkelse og utforsking. Vi har også noen barn som er ganske passive når de er ute i skogen. Noen henger rundt de voksne, mens andre trives best alene. De voksne i barnehagen har et ansvar for at alle barn skal bli glade i å være ute i naturen. Dette faller ikke alltid naturlig for alle barn. Noen må ha litt veiledning for å finne ut at det går an å utforske naturen, og se mulighetene den byr på. Det er viktig at de får utfordringer etter deres utviklingsnivå, slik at de føler at de mestrer det å være ute i naturen. Men det er det som er så fint med naturen, som Nordahl og Misund (2009) sier; den byr på opplevelser og utfordringer til alle utviklingsnivå. Engasjerte voksne skaper også engasjerte barn.

“Over 90 % av barnehagene mener at barna opplever mestring ute i naturen (Hilmo og Holter 2004, 2008). Når vi vet at mestring betyr mye for barns selvoppfatning, blir dermed også det en viktig begrunnelse for pedagogisk arbeid med barn i naturen” (Langholm m.fl., 2011, s.55). Naturen og dens mestringsopplevelser kan altså bygge opp barns selvoppfatning. Det kan igjen være med å påvirke barnets samspill med andre barn, når det får mer troen på seg selv. Om man lykkes i samspill med andre barn, vil det igjen skape en ny mestringsfølelse. Naturen er en arena der mye flott samspill mellom barn foregår.

Temahefte om natur og miljø tar for seg uterommet som pedagogisk arena. Der poengterer Dahlgren og Szczepanski (2001) at: “Aktivitet og læring i uterommet gjør at mange sanser mobiliseres samtidig, og en kan si at barnet på mange måter knytter seg selv til læringssituasjonen i større grad enn ved en teoretisk tilnærming. Dette gir et grunnlag for indre motivert læring” (Kunnskapsdepartementet, 2006, s. 37). Mestringsopplevelser og indre motivert læring er viktig i forhold til barnets læringspotensiale. Læringspotensialet kan knyttes til Vygotskijs teori om den nærmeste utviklingszone (Askland og Sataøen, 2010). Læringspotensialet vil si den sonen (nærmeste utviklingssonen) hvor barnet kan klare noe i samarbeid eller med støtte fra mer kompetente andre. Det barnet klarer i samspill med andre, vil gi en mestringsopplevelse. Mestringsopplevelser vil gjøre at man søker nye utfordringer, som igjen fører til mer læring, slik som Dewey mente (Illeris 2012). Det vil altså være avgjørende for utviklingen at man tilrettelegger et læringsmiljø, som skaper meningsfulle læringsbetingelser, altså slik som naturen er som læringsarena. Læringsbetingelser bør være av barnas interesser, altså i form av barnas egen medvirkning til læring.

2.2.2 Barns medvirkning til læring i naturen

Naturen er, som sagt i avsnittet over, en arena som byr på utfordringer knyttet til alle utviklingsnivå, og som igjen skaper mestringsopplevelser. Langholm m.fl (2011) skriver: for at læring skal engasjere barn må det ta utgangspunkt i barns erfaringer, tanker og teorier. Hvis barn er opptatt av noe, har spørsmål om noe eller det er noe som provoserer dem, lærer de best. Derfor er det viktig at barn tilbys arenaer som gir dem anledning til å undre seg over noe eller stille spørsmål i forhold til noe de selv observerer. Her kommer barnehagelæreren kommer inn, det er nemlig dens ansvar at barn får tilbud ut fra deres interesser, samtidig som det bør stimuleres til undring og utforskning. “Østrem (2005) sier at det å legge til rette for

barns læring er å anerkjenne barna som subjekt''(Langholm m.fl., 2011, s.23). Man må se enkeltbarnet og dets interesser, og så langt som mulig tilrettelegge for det.

Veien for å finne ut hva barna interesserer seg for går mye igjennom ørene, samt de andre sansene. Man bør lytte og oppfatte signaler i barnas diskusjoner i lek, og slik får man mange tips til hva man kan jobbe videre med. Dette kan igjen tas med videre til personalgruppa, for en åpen drøfting om videre planlegging med utgangspunkt i barnas interesser. Dette er også barns medvirkning, fordi man tar utgangspunkt i barnas interesser og spiller videre på det. Barna trenger ikke si konkret til de voksne hva de ønsker å holde på med. Voksne kan også delta i barns lek for å fremme læring. Da er det viktig at de voksne er bevisst at de skal være med å styrke og fordype leken på barnas premisser, og ikke avbryte leken. Barnas lek kan være et utgangspunkt for et kort eller et lengre prosjekt (Langholm m.fl., 2011). Naturen er en arena der de fleste barn leker godt, samtidig som det i mange tilfeller er mindre konflikter. Nilsen (2010) sier at barn og lek hører sammen. Lek settes oftest i gang av barna selv, på eget initiativ, og er derfor motivert av en indre drivkraft. Den byr på variasjon, og imøtekommer barnets behov både mentalt og kroppslig. ''Barn opplever mestring og får selvtilit gjennom leken'' (Nilsen, 2010, s. 14). Hun påpeker videre at lek er spesielt preget av frihet og glede om den foregår ute i naturen. Altså er lek i seg selv en metode for læring ute i naturen. Man lærer gjennom leken, og naturen er en arena som inviterer til lek. Dermed kan man si at lek er en måte å jobbe med barns medvirkning på ute i naturen, på bakgrunn av at det er det barna ofte ønsker.

Temaheftet om natur og miljø (2006) ser på voksenrollen ute i naturen. Der står det at barn som får delta aktivt med noe som for dem er konkret, er mest oppmerksomme. Videre står det at veien til barnets hode går gjennom fingrene. ''De må gripe for å begripe'' (Kunnskapsdepartementet, 2006, s. 38). Dette kan knyttes til Deweys (Illeris, 2012) teori om ''learning by doing''. Barn må få være delaktige for at de skal kunne lære. I naturen er det store muligheter for å ta på og utforske ulike ting. Det er da viktig at barn får prøve seg selv, for at de skal kunne lære. De voksne må derfor ha et bevisst syn på barn og læring.

Det å bli kjent i eget nærmiljø gir opplevelse av oversikt og handlingsmuligheter, og Nilsen (2008) trekker i denne sammenheng fram demokratiperspektivet når det gjelder barns medvirkning. Hun peker på at barn som er mye ute i naturen, blir robuste barn og

handlekraftige barn. Til sammen betyr kanskje dette at utebarn blir godt i stand til å handle og dermed å medvirke?(Langholm m.fl., 2011, s. 61)

Man kan ut i fra dette se at desto mer barn er ute i naturen, desto mer vil de kanskje medvirke. Barn som er kjent i naturen vet mer hvilke muligheter den byr på, og dermed vil de kanskje også være mer frempå i forhold til de voksne og si hva de ønsker. Robuste og handlekraftige barn vil være barn som også har en godt utviklet sosial kompetanse.

2.2.3 Naturen som arena for sosial kompetanse

I følge Rammeplan (2013) handler sosial kompetanse om:

...det å kunne samhandle positivt med andre i ulike situasjoner. Denne kompetansen uttrykkes og tilegnes av barn i samspill med hverandre og med voksne. Den gjenspeiles i barns evne til å ta initiativ og til å opprettholde vennskap. (...) Sosial kompetanse utvikles kontinuerlig gjennom handlinger og opplevelser. Dette skjer i alle situasjoner i løpet av dagen (Kunnskapsdepartementet, 2013, s. 29).

For å styrke barnas sosiale kompetanse kan vi som voksne bidra til at de mestrer samspill med andre, altså at de lykkes med å være sammen med andre i lek og sosiale relasjoner i daglige aktiviteter. For å klare dette må man fokusere på det barna kan, og forsterke ferdigheter for at barna skal bli mer kompetent. Barna må bli støttet, bekreftet og anerkjent, samt at de har behov for å bli sett og forstått. Man må styrke barnas gode opplevelser av seg selv (Nordahl og Misund, 2009). Både mestringsopplevelser og barns medvirkning vil være med på å bygge opp en sosial kompetanse. Å få følelsen av å mestre sosiale situasjoner vil være veldig positivt. Som barnehagelærer må man da legge til rette for at slike situasjoner oppstår. Barns medvirkning i form av å føle at de blir hørt, vil også være viktig. Det å spille på barnas interesser vil være med og gjøre at barn har lettere for å mestre sosiale situasjoner, når det er noe som opptar dem.

Nordahl og Misund (2009) påpeker at barn ofte blir værende i sin interesseverden i lengre perioder. For å kunne videreutvikle deres interesser og nysgjerrighet, kan det være en ide å gjenta en tur flere ganger. Da vet man hvilke erfaringer barna gjorde på forrige tur, hvilke opplevelser de hadde og hva de var opptatt av. Dermed kan det bli lettere for barnehagelæreren å være med og skape situasjoner som kan bygge opp under barnas sosiale

kompetanse. Små grupper, med få barn, kan også være til hjelp hvis man skal utvikle barns sosiale ferdigheter. Et barn med sosiale vansker kan med fordel få være med og medvirke til et opplegg til en tur, noe som vil kunne skape en interesse og nysgjerrighet for turen og kan dermed gjøre barnet motivert. Kanskje kan det være greit å ta med flere barn sammen med dette barnet, slik at de allerede der må samarbeide om planleggingen av turen. Noe barnet interesserer seg for, vil det ofte dele med andre. Dette gir barnet erfaring i samhandling med andre, og som igjen utvikler de sosiale ferdighetene. Etter hvert kan de lære seg å mestre samspill i naturlige situasjoner ute, som igjen blir grunnlaget for utviklingen av sosiale ferdigheter (Nordahl og Misund, 2009).

Gjennom målrettet arbeid kan sosial kompetanse læres. Dette kan man gjøre ved å vektlegge trivsel i barnegruppa, fremme samspill og utvikling, etablere og vedlikeholde relasjoner blant barna. De voksne bør samtidig vise en anerkjennende væremåte ovenfor barna, og være tydelige og aktive i samspill med dem. Små grupper ute i naturen er en fin måte å jobbe med disse faktorene på, mener Nordahl og Misund (2009).

3.0 Metode

Som presentert innledningsvis er problemstillingen min:

Hvilket syn har barnehagelærere på naturen som læringsarena for barnehagebarn, og hvordan blir dette tilrettelagt i praksis?

I denne delen av rapporten presenterer jeg mitt valg av metode, og hvorfor jeg valgte det, samt hvordan jeg gjennomførte undersøkelsen. Jeg kommer også inn på hvordan jeg valgte ut informanter. Alt dette med bakgrunn i å kunne svare best mulig på problemstillingen. Ethiske vurderinger jeg har tatt underveis i prosessen, har jeg valgt å presentere underveis i metodedelens ettersom det falt seg naturlig.

3.1 Valg av metode

For å finne svar på hvilket syn barnehagelærere har på naturen som læringsarena, valgte jeg å bruke kvalitative forskningsintervju. Et kvalitativt forskningsintervju får frem

intervjupersonens egne beskrivelser av dens livssituasjon, og er den intervjuformen som gir deg mest mulig ferdigheter som yrkesutøver (Dalland, 2012). ‘‘Intervjuet har som mål å innhente kvalitativ kunnskap, uttrykt med vanlig språk. Det forsøker ikke å kvantifisere’’ (Dalland, 2012, s.156). Derfor mener jeg intervju gir det mest korrekte bildet av hvilket syn barnehagelærere har, da dette vil være vanskeligere å avdekke gjennom observasjon. I del to av problemstillingen: ‘‘Hvordan tilrettelegges dette i praksis?’’ kan man egentlig bruke både intervju og observasjon. Ved å intervjuer får man frem hvordan barnehagelærere selv mener de tilrettelegger for læring i naturen, mens i en observasjon kommer det frem hva jeg, som observatør, ser av tilrettelegging. Dette kan igjen gi to forskjellige svar. Noe tilrettelegging trenger nesten ikke å være synlig for andre enn en selv, og kan dermed være vanskelig for en utenfra å observere. Om jeg som observatør hadde observert at det for eksempel var lite tilrettelegging, kunne informantene følt dette som kritikk mot seg selv. Derfor mener jeg det er best å bruke intervju som metode for å et mest mulig korrekt svar på problemstillingen. I tillegg føler jeg at man bør være med og observere flere hele turdager i samme barnehage for å få et korrekt bilde av hvordan det tilrettelegges for læring i naturen. Derfor falt valget på intervju av den delen også, noe på grunn av tidsbegrensning. Men også for best mulig å få frem barnehagelærernes syn på deres praksis.

3.2 Datainnsamling

Jeg valgte å ikke sende ut intervjuguiden min på forhånd. Dette gjorde jeg fordi jeg er ute etter barnehagelærerens syn på naturen som læringsarena. Om jeg hadde sendt ut intervjuguiden på forhånd var jeg redd for at de hadde søkt informasjon om temaet, slik at det ikke ble deres personlige syn som kom frem, og det var jo nettopp det jeg var ute etter. Intervjuet ble et halvstrukturert intervju, hvor jeg prøvde å skape en dialog om emnet, ikke bare konkrete spørsmål. ‘‘Intervjuet er ikke fast strukturert med ferdige spørsmål, men det har et klart fokus’’ (Dalland, 2012, s. 159). Intervjuguiden min besto av et overordnet innledningsspørsmål til å begynne med, med tre underpunkter. Det gikk på naturen som læringsarena for barnehagebarn, som var hoveddelen av intervjuet. Etterpå kom tre spørsmål til som gikk på fagområder, kunnskap om barns utvikling i forhold til læring og bruken av naturen som læringsarena for store og små barn. I alle intervjuene tok jeg utgangspunkt i intervjuguiden, og startet innledningsvis med det første spørsmålet, om hvilket syn de hadde på naturen som læringsarena. Underpunktene tok jeg opp alt etter som det var naturlig i samtalen, for å prøve å få til en best mulig flyt. Dette på bakgrunn av det Dalland (2012)

skriver om at intervjuguiden skal være en ledetråd igjennom intervjuet, og det er det som kjennetegner det kvalitative intervjuet, å skape kunnskap gjennom intervjuprosessen. Dermed ble spørsmålene utviklet underveis i samtalen med bakgrunn i intervjupersonens svar.

Under alle intervjuene brukte jeg lydopptak, da jeg syntes det var den beste måten å få et fullstendig og mest mulig korrekt resultat av intervjuene. Dette også til fordel for informantene for å kunne gjengi deres syn på en best mulig måte. Samtidig kunne jeg fokusere på informantenes svar, og heller prøve å finne gode oppfølgingsspørsmål, i stede for å notere ned alt. Jeg presiserte i informasjonsbrevet at jeg ønsket å bruke lydopptak hvis det var greit for dem, og at lydopptak og notater ville bli slettet etter at rapporten var godkjent. I tillegg opplyste jeg om at informantene ville bli anonymisert, og at jeg som intervjuer har taushetsplikt. Som Dalland (2012) påpeker er det ikke vesentlig hva informantene heter eller hvilken adresse de har, som er viktig i forskningssammenheng. Han sier videre at alder, kjønn, utdanning og sosial bakgrunn derimot kan være av interesse. I neste avsnitt presenterer jeg valg av informanter. Der har jeg ikke valgt å oppgi alder på informantene av hensyn til dem, for at de ikke skal bli gjenkjent.

3.3 Valg av informanter

Jeg har valgt å intervju to barnehagelærere i en barnehage (barnehage 1) hvor de har friluftsliv som satsingsområde, og en barnehagelærer i en barnehage (barnehage 2) som ikke har friluftsliv som satsningsområde. Barnehage 1 har en fast turdag i uka, og prøver og få til en til, mens barnehage 2 har to faste turdager i uka. Informantene er også av ulike kjønn. Selv om Dalland (2012) mener det kan være av interesse å vite hvilket kjønn informantene har, har jeg valgt å ikke si noe om hvor mange av de ulike kjønnene, og hvilken barnehage de kommer fra. Dette er etiske vurderinger jeg har valgt å ta, på grunn av at det ikke skal være mulig å kjenne dem igjen. I drøftingsdelen velger jeg å bruke *han* om alle barnehagelærerne, på grunn av at barnehagelærer er et hankjønnsord.

Grunnen til at jeg valgte to i den ene barnehagen, var for å se om de har et likt syn på naturen som læringsarena ettersom de er i samme barnehage. Samtidig kan jeg se på om det er noen forskjell mellom barnehagene, eller om de tenker forholdsvis likt. Alle har jobbet en god del år i barnehager, så de har alle erfaringer på området. Begge barnehagene er tydelig opptatt av å være ute ettersom begge i hovedsak har to turdager. En av disse barnehagene har jeg

kjennskap til fra før, ettersom jeg har hatt praksis der og vet litt hvordan turdagene ble gjennomført, mens den andre barnehagen hadde jeg ingen kjennskap til. Grunnen til at jeg valgte å intervju i en kjent og en ukjent barnehage, var at jeg i den kjente som sagt visste hvordan turdagene ble gjennomført, men jeg visste ikke hvordan barnehagelærerne tenkte rundt naturen som læringsarena for barna. Jeg visste heller ikke hva de tenkte i forhold til deres praksis, og hvilke tanker som lå bak deres tilrettelegginger. Samtidig ønsket jeg svar fra en barnehage jeg ikke hadde kjennskap til, for å kunne stille med helt blanke ark. Det tror jeg også vil være viktig med tanke på at det er min første rapport, og at jeg ikke har intervjuet noen på denne måten før. Når man ikke vet noe om barnehagen fra før, kan det være lettere å stille gode oppfølgingsspørsmål, fordi man blir nysgjerrig på deres praksis.

3.4 Analysearbeid

Når alle tre intervjuene var gjennomført, satte jeg meg ned for å transkribere intervjuene. De oversatte jeg ordrett. I noen intervju ble det brukt en del ‘’øøø’’, og hvis ikke det var relevant i sammenhengen, skrev jeg de ikke ned. Etter det skrev jeg ut intervjuene og brukte markeringstusj for å markere det som var relevant for problemstillingen. Jeg brukte ulike farger på det mine sitater, og informantenes sitater. Samtidig noterte jeg temaet for det jeg markerte i venstremargen. I høyremargen noterte jeg kort min tolkning av svaret. Altså analyserte svarene i intervjuene. Dalland (2012) beskriver det å analysere som en utfordring for å finne ut hva materialet har å fortelle. Etter jeg hadde analysert alle tre intervjuene, laget jeg et nytt ark for hvert tema jeg hadde fått. Deretter klippet og limte jeg slik at det alle informantene hadde sagt om et tema kom på samme ark. Ut i fra dette var det lettere å se sammenhenger og å drøfte resultatene videre. I drøftingen har jeg også sett litt på likheter og forskjeller mellom intervjupersonene og barnehagene. Ved å sammenligne likheter og forskjeller vil det være med på å tolke det vi har beskrevet, og hjelper oss til å skjerpe tankegangen (Dalland, 2012). Gjennom analysearbeidet og drøftingsarbeidet vil man også være preget av forforståelsen, derfor presenterer jeg min forforståelse her.

3.5 Forforståelse

Gjennom studiet har jeg hatt praksis i ulike barnehager. Jeg har fått et inntrykk av at en del voksne ofte blir stående å snakke seg i mellom når de er ute på tur, mens barna leker rundt omkring. En god del voksne står rundt bålet og teller barn, ser de alle, er det greit. Da blir de

stående helt til noen av barna eventuelt roper på dem. Fri lek hver utedag. Dette har jeg selv tatt meg i å gjøre flere ganger. Det er lett å bli ufrivillig påvirket om man ikke tenker seg om. Jeg ønsker å få en bevissthet rundt dette med barns læring i naturen. Jeg har selv troen på at mye læring foregår gjennom leken, og frilek ute i naturen kan være en måte å tenke barns medvirkning på. At de egentlig får gjøre det de ønsker, og på den måten skape læring. Men er det bevisst eller er det ikke bevisst fra barnehagelærerens side? Dette ønsker jeg å finne mer ut av.

3.6 Metodekritikk

Forforståelsen kan være en feilkilde. Uansett klarer man ikke å stille fordomsfri i en undersøkelse. Men ved å redegjøre for sin forforståelse, er man sin forforståelse bevisst (Dalland, 2012). Dette kan være med å hjelpe til at man kan møte informantene så forventningsløst som mulig. Det jeg synes var litt vanskelig i intervju situasjonen, men som jeg likevel syntes jeg klarte, var å være helt nøytral. Det var flere ganger jeg hadde lyst til å si meg enig i det barnehagelærerne sa, men jeg klarte å la være. Hadde jeg gjort det, ville det vært en stor feilkilde i oppgaven, for da kunne barnehagelærerne følt at de måtte si ting som jeg ville høre. Nedenfor presenteres resultatene fra intervjuene, hvor de også drøftes opp i mot teori. Det vil være min tolkning av informantenes svar som kommer frem, derfor kan også det være en feilkilde ved rapporten.

4.0 Resultater og drøfting

4.1 Syn på naturen som læringsarena

Ettersom hoveddelen av problemstillingen skal få frem barnehagelærerens syn på naturen som læringsarena for barnehagebarn, ble innledningsspørsmålet; ‘‘Hvilket syn har du på naturen som læringsarena for barnehagebarn?’’ Alle informantene mente at naturen var en veldig viktig læringsarena for barn i barnehagen. Informant 1 og informant 3 mente til og med at det var den viktigste læringsarenaen. De var alle opptatt av at barna hadde større frihet ved å være ute i ‘‘det store rommet’’, som en av dem kalte det. Å være i fysisk aktivitet og bruke kroppen sin skaper et bedre læringsgrunnlag enn om man er passive, mente informant 1. Informant 3, altså barnehagelæreren fra barnehagen som ikke hadde friluftsliv som satsningsområde, mente at man egentlig ikke trengte noen barnehage, men kunne være ute i naturen hele tiden.

Dessuten var alle informantene enige om at alle fagområdene kunne trekkes inn ved å bruke naturen som læringsarena.

Det informant 3 mente om at man egentlig ikke trengte noen barnehage, man kunne være ute i naturen hele tiden, tyder på at selv om barnehagen ikke har friluftsliv som satsningsområde, er i hvertfall denne barnehagelæreren svært opptatt av å bruke naturen som læringsarena for barnehagebarna. Altså kan barnehagelærere, selv om barnehagen ikke har friluftsliv som satsningsområde, være opptatt av å bruke naturen. Samtidig så skulle det ikke være noe problem å bruke kun naturen som læringsarena, hvis alle fagområdene uansett kan trekkes ut i naturen, slik som alle informantene hevdet.

Informant 1 mente som sagt at fysisk aktivitet skaper et bedre læringsgrunnlag. Naturen er nettopp en arena hvor fysisk aktivitet og det å bruke kroppen sin er naturlig. At det skaper et bedre læringsgrunnlag står i tråd med Deweys teori om "learning by doing". Barnet må være aktivt for å lære, og lærer av å gjøre ting selv (Illeris, 2012). Dahlgren og Szczepanski (2001) poengterer også at: "Aktivitet og læring i uterommet gjør at mange sanser mobiliseres samtidig, og en kan si at barnet på mange måter knytter seg selv til læringssituasjonen i større grad enn ved en teoretisk tilnærming. Dette gir et grunnlag for indre motivert læring" (Kunnskapsdepartementet, 2006, s. 37). Indre motivert læring og mestring henger sammen. Mestring skaper nettopp indre motivert læring, og er viktig for læringsgrunnlaget.

4.2 Læring og mestring i naturen

Samtalene ble vinklet over på mestring i forhold til naturen som læringsarena for å få frem deres syn på det, og samtidig høre hvordan de tilrettela for det i barnehagen. Informant 2 mente at det var viktig å få turen på barnas premisser og deres interesser, slik at det skaper en interesse for læring og dermed mestrer de. Han brukte dette med anerkjennelse for det de gjorde, og mente det var viktig å bygge opp under og fokusere på det positive.

Informant 3 syntes at barna mestrer mer og mer desto mer de er ute, og mente det først og fremst er en grovmotorisk mestringsfølelse de får ute i naturen. De la ikke de store tilretteleggingene, for å skape mestringsfølelse, men mente det kom litt av seg selv. Barna ser opp til de mer kompetente barna, og dermed kom det naturlig. De største barna fikk lov til å

være med på å lage mat på stormkjøkken, noe som han mente virkelig skapte mestringsfølelse.

I intervjuet med informant 1 kom det ikke frem hvilket syn han hadde, bare hvordan de jobbet med det. Dette fordi spørsmålet ble vinklet mot hvilke tilrettelegginger de gjorde, og ikke mot hans syn på det. I forhold til tilrettelegginger var han opptatt av å tilpasse utfordringene til hvert enkelt barns utvikling. Når de føler mestring, tør de også å prøve litt mer. Han tok frem et eksempel fra vinteren da barna har med ski. Da var alle aldersgruppene sammen (0-6), hvor de minste gikk rundt basen, og hadde nok med det, mens de som var større og dyktigere fikk gå på lengre turer, alt etter ferdigheter.

Jevnt over var de alle opptatt av å ikke legge de alt for store føringene, men mente mye av mestringen kom naturlig. Som informant 1 sa så jobbet de for å tilpasse utfordringer til hvert enkelt barn. Det vil være viktig for at barna skal synes det er gøy å være på tur, føle at de mestrer det de gjør, og dermed utforsker videre, som igjen skaper ny læring. Blir turen for strevsom, føler man ikke man mestrer det å være ute i naturen, og dermed reduseres motivasjonen hos barnet. Nordahl og Misund (2009) skriver, som sagt under teoridelen, om læring gjennom mestring, og ved bruk av naturen som arena. Naturen mener de er en arena som byr på mange utfordringer. Utfordringer som passer uansett utviklingsnivå og ferdigheter, og dermed kan alle mestre noe ut i fra sine forutsetninger. Naturen byr på opplevelser hvor det er naturlige grenser, naturlige utfordringer og naturlige mestringsopplevelser uten prestasjonskrav. Dette kan vi igjen knytte til Vygotskijs teori om den nærmeste utviklingssone (Askland og Sataøen, 2010). Utfordringene man som voksen gir barna er veldig viktig at ligger i *den nærmeste utviklingssone*, som er det nivået som ligger mellom det barnet allerede kan, altså det aktuelle utviklingsnivået når det gjelder individuell problemløsning, og det nivået barnet kan klare ved hjelp eller veiledning av en voksen eller et mer kompetent barn. Legger man utfordringene i barnets nærmeste utviklingssone, vil det gjøre at de mestrer utfordringene, som da skaper en mestringsfølelse. Igjen vil det være viktig å se enkeltbarnet, for alle barn har ulike nærmeste utviklingssoner. Her kan man også tenke anerkjennelse, som informant 2 nevnte. Det er viktig at de voksne anerkjenner og støtter barna i utfordringer, som gjør at de mestrer det som ligger i deres nærmeste utviklingssone.

Som informant 3 sa, at det først og fremst er en grovmotorisk mestringsfølelse de får ved å være ute i naturen, kan være litt etter hvilke føringene man som voksen legger. Mye

grovmotorikk er det naturligvis, men det kan også være ganske mye finmotorikk. Barn lager seg hytter, de spikker pinner, hjelper til med mat osv. Derfor kan det være en blanding av grov- og finmotorisk mestring du kan føle på i naturen. Om man ønsker mer fokus på finmotorisk mestring, kan man tilrettelegge for å skape slike situasjoner.

Intervjuet ble vinklet over på store eller små grupper, med tanke på læring og mestringsfølelse, i intervjuet med informant 1 og 2. Store/små grupper sto som et punkt i intervjuguiden, men det ble avglemt i intervjuet med informant 3. Derfor var det kun informant 1 og informant 2, fra samme barnehage, som fikk anledning til å si sine tanker rundt det. Informant 1 mente det beste var å ha mindre grupper, for å se hvert enkelt individ bedre. Det blir da lettere å følge opp barna med ros ved fremgang, samtidig som det er lettere å legge til rette for det nivået hvert barn er på. Å kunne dele gruppene etter ferdigheter mente han kunne være lurt, for de sterke kan ta nuven av de som er svakere, slik at de ikke får samme muligheten til å mestre. Informant 2 syntes at små blandingsgrupper var det beste, for da hadde de mindre barna noen å strekke seg etter. Samtidig mente han at de største måtte få dra på noen turer alene, slik at de fikk litt større utfordringer, og også noe å strekke seg etter.

Her var de altså ikke helt samstemte på hva de syntes var det beste. Det kan være fordeler og ulemper med både blandingsgrupper og grupper delt inn etter ferdigheter. Ferdigheter trenger heller ikke stemme overens med alder. Derfor kan det være greit å se an barnegruppa og hva man tenker er målet med oppdelingen. Det går jo fint an å variere gruppene også, samtidig som det kan være en trygghet for barna å ha de samme gruppene over en lengre periode. Å ha en trygg gruppe kan virke positivt for de barna som er litt usikre, og som kan trenge mest av denne mestringsfølelsen for å utvikle seg videre, og dermed vekke interessen for videre læring.

4.3 Barns medvirkning til læring i naturen

Barn lærer best om læringen er basert på deres interesser, altså barns medvirkning. Langholm m.fl (2011) skriver: for at læring skal engasjere barn må det ta utgangspunkt i barns erfaringer, tanker og teorier. Informantene ga uttrykk for at de mente barns medvirkning var en viktig del av det å jobbe med naturen som læringsarena. De snakket alle om at man må lytte og fange opp hva barna ønsker å holde på med, og på det viset tilrettelegge hvis det er behov for det. Informant 1 forteller at de jobber ut i fra barns medvirkning allerede før de drar

på tur. Barna er med på å bestemme turmål og aktiviteter. Men når de er kommet ut i naturen, legger ikke de voksne så mange føringer på hva barna skal gjøre. Han mener det ødelegger den friheten barna har når de er i skogen. Rammene er friere enn inne i barnehagen, og de legger ingen/få begrensninger på hva barna kan gjøre. Utedager er de dager hvor barna får bestemme mye selv hva de skal holde på med; deres hovedmål ved å være ute er at barna skal få lov til å bruke kroppen sin, utfolde seg og utforske og det å ha en godfølelse ved å være ute. Dette stemmer overens med det informant 2 (samme barnehage) sa om at man har det store rommet, som gjør at det blir friere og dermed godtar du også litt mer som voksen, av for eksempel lydnivå og herjing. Det fører til at det blir mer positivt for barna, ettersom de slipper så mye korrigerende fra de voksne. Barnehage 1 fokuserer mye på å skape gode rammer rundt barna når de er ute i naturen. Det gjør de ved å sørge for at barna har en plass å varme seg, passer på at de har gode og varme klær på seg, og gjør litt stas på måltidet ute. Alt dette for at barna skal få gode opplevelser med å være i naturen.

Informant 3 sier at ute i naturen jobber de ut i fra årstider og barns medvirkning. Han mener det er viktig å undre seg sammen med barna. De voksne må være fleksible i forhold til eventuelle planlagte aktiviteter eller temaer. Ofte kan barna selv finne noe som interesserer dem mer, og da mener han at de voksne heller skal spille videre på barnas interesser. Dette kan knyttes til det Langholm m.fl (2011) skriver om, for at læring skal engasjere barn må det ta utgangspunkt i barns erfaringer, tanker og teorier. Hvis barn er opptatt av noe, har spørsmål om noe eller det er noe som provoserer dem, det er da de lærer best. Derfor er det viktig at barn tilbys arenaer som gir dem anledning til å undre seg over noe eller stille spørsmål i forhold til noe de selv observerer. Alle informantene mente at naturen er en arena for undring. Det er så mye for barna å utforske uansett alder og utviklingsnivå. Det er kun fantasien som setter begrensninger i møte med naturen.

Det å ikke legge så mange føringer for barna når man er ute i naturen, er også barns medvirkning. De får leke og utforske akkurat det de selv ønsker, med støtte fra de voksne ved behov. Jeg fikk et inntrykk av at alle mine informanter er opptatt av dette. De mener naturen byr på så mye læring via leken, at man ikke trenger å legge så mange føringer på hva de skal gjøre. Dette henger i tråd med det Nilsen (2010) sier at barn og lek hører sammen. Lek settes oftest i gang av barna selv, på eget initiativ, og er derfor motivert av en indre drivkraft. Den byr på variasjon, og imøtekommer barnets behov både mentalt og kroppslig. Hun påpeker videre at lek er spesielt preget av frihet og glede om den foregår ute i naturen. Dermed trenger

ikke mye tilrettelagte aktiviteter fra de voksnes side være den beste formen for læring ute i naturen. Det vil selvfølgelig være av betydning om barnehagen er ute i naturen en dag i uka eller hver dag. Om det er en dag i uka, kan det være viktig å benytte seg av det store rommet, som informant 2 snakket om, slik at barna får muligheten til å utfolde seg gjennom leken. Er man ute i naturen hver dag derimot, kan det kanskje være greit med litt tilrettelegging fra de voksnes side, blant annet for å sikre seg at man er innom alle fagområdene. Som ‘Østrem (2005) sier at det å legge til rette for barns læring er å anerkjenne barna som subjekt’ (Langholm m.fl., 2011, s.23). Man må se enkeltbarnet og dets interesser, og så langt som mulig tilrettelegge for læring etter det.

4.4 Naturen som arena for sosial kompetanse

Under spørsmålet om hva informantene tenkte om sosial kompetanse i forhold til læring ute i naturen, kom det frem at alle syntes det var lettere å jobbe med sosial kompetanse ute.

Informant 2 poengterte også her at man har det store rommet som gjør at det blir flere plasser å gjemme seg på og dermed lettere å skape gode dialoger mellom barna. Informant 3 mente de lærer seg å ta vare på hverandre på en helt annen måte enn inne i barnehagen, og at det er lettere å knytte vennskapsbånd ute.

I forhold til tilrettelegginger de gjør med tanke på sosial kompetanse, sa informant 3 at de egentlig ikke la noe spesielt til rette annet enn selve turen. De minste fikk gå fremst og bestemme tempo, mens de største gikk bak og passet på at alle ble med. Informant 1 sa at de av og til brukte å gi barna samarbeidsoppgaver, slik at de måtte samarbeide. Informant 2 sa at de brukte å snakke med barna når de var ute i skogen, og at de hadde en hovedregel når de var ute. Det var at man skulle ta vare på hverandre, og passe på at alle hadde noen å leke sammen med. Samtidig hadde de noen barn som trivdes best alene eller sammen med de voksne. I slike tilfeller passet de på at ikke de voksne sto i en klynge, og at de kunne sette i gang med noe som kunne vekke interesse hos disse også.

Her var det litt forskjellige måter å tenke tilrettelegging i forhold til sosial kompetanse på. Det som var mest utfyllende var det informant 2 beskrev at de brukte å gjøre. I bunn og grunn tror jeg de andre informantene har samme de samme tankene om tilrettelegging, bare at det er litt vanskelig å sette ord på i en intervjusituasjon. Informantene har egentlig snakket om tilrettelegginger i forhold til sosial kompetanse under både mestring og barns medvirkning,

uten at de kanskje selv er klar over det. Mestring, barns medvirkning og sosial kompetanse er tre temaer som går litt over i hverandre med tanke på naturen som læringsarena. Blant annet kan det trekkes frem det informant 2 snakket om i forhold til mestring, at de jobbet med anerkjennelse for det barna gjør. Nordahl og Misund (2009) mener at man som voksne kan bidra til at barna mestrer samspill med andre, og dermed styrker deres sosiale kompetanse. Dette kan man gjøre ved å fokusere på det barnet kan, samtidig som de må bli støttet, bekreftet og anerkjent. Det er viktig at de får en følelse av å bli sett og forstått. Man må rett og slett styrke barnas gode opplevelse av seg selv. Her ser vi altså at man ved å bygge opp under barns mestring også er med på å styrke barnas sosiale kompetanse. Det å ha tro på seg selv, gjør at man stiller tryggere og dermed sterkere i sosiale situasjoner.

Informant 1 sa i forhold til barns medvirkning at de jobbet for å skape en god ramme rundt det å være på tur. Det gjør de ved å sørge for at barna har en plass å varme seg, at de har gode klær og at de gjør litt stas på måltidet. Ellers la de ikke de store føringene for hva barna skulle gjøre. Dette kan knyttes til det Nordahl og Misund (2009) skriver om at sosial kompetanse kan læres ved å vektlegge trivsel i barnegruppa, fremme samspill og utvikling, etablere og vedlikeholde relasjoner blant barna. Ved å skape en god ramme rundt det å være på tur, skaper man også trivsel i barnegruppa. At barna er varme og gode og at de trives på tur, er i seg selv viktig for at man skal mestre samspill med andre barn. Om man fryser og er våt, tåler man mindre og samspillene blir ikke av samme kvalitet. Ved å ikke legge så store føringer på hva barna skal gjøre ute i naturen, kan det bidra til å fremme samspill og utvikling, etablere og vedlikeholde relasjoner mellom barna. Barna samspiller nettopp best om det er noe de selv interesserer seg for, altså på barnas premisser. Da kan det bli krasj om en voksen blander seg for mye inn i deres samspill. Andre ganger kan det være lurt å gå inn i barnas lek for å hjelpe dem å mestre samspillet, men da på deres premisser.

I forhold til det informant 2 snakket om, at noen barn trivdes best alene eller sammen med voksne, kan det være greit å gå inn i leken sammen med dem. Ved passivitet kan de bli kalde og ikke utvikle en god opplevelse av å være ute i naturen, samtidig som de går glipp av viktig læring i samspillet med de andre barna som leker i naturen. Rammeplan (2013) tar for seg litt om nettopp dette med barn som sjelden oppsøker nye situasjoner og ikke kommuniserer om sine interesser. Det står at personalet i slike situasjoner må vise engasjement og oppfinnsomhet og på den måten dele av sin kunnskap for å kunne vekke barnas interesse for å skape læringsprosesser. Det vil da si at det er viktig at de voksne tar tak i disse barna og

jobber aktivt for å skape læringsprosesser hos dem også. Jobbing med sosial kompetanse og inkludering i barnegruppa vil være gjeldende i en slik situasjon, selv om det ofte kan være barna selv som melder seg ut. At slike barn får sterke vennskapsbånd kan gjøre at de dras med i leken uten innblanding av voksne.

Kort sagt har intervjuene gitt et godt svar på problemstillingen: *Hvilket syn har barnehagelærere på naturen som læringsarena, og hvordan blir dette tilrettelagt i praksis?* Alle informantene mente naturen var en veldig viktig læringsarena, der læring og mestring, barns medvirkning til læring i naturen og naturen som en arena for sosial kompetanse var viktige momenter. Intervjuene har stort sett fått frem både barnehagelærerens syn og hvordan de tilrettelegger og tenker om det. Undersøkelsene er som sagt gjort med tre ulike barnehagelærere, og trenger dermed ikke være gjeldende for alle barnehagelærere.

5.0 Avslutning

Informantene mente at naturen var en veldig viktig læringsarena for barnehagebarn, noen mente til og med at det var den viktigste. Dette svarte i stor grad på problemstillingen som var: *Hvilket syn har barnehagelærere på naturen som læringsarena for barnehagebarn, og hvordan blir dette tilrettelagt i praksis?* De mente det var greit ikke å legge for store føringer på hva som skulle skje når man var ute med barna i naturen, på grunn av at naturen i seg selv bød på så mye læring. Det var også en måte å tenke barns medvirkning på, fordi lek er en naturlig aktivitet for barna, og dermed noe de aller fleste ønsker å drive med. At barna opplever mestring ute i naturen, mente de også var viktig med tanke på den videre læringen. Samtidig byr naturen på muligheter for mestringsopplevelser i veldig stor grad, og det til barn i alle aldre. Naturen er også en viktig arena for trening av sosial kompetanse, og sosial trening falt mer naturlig blant barna ute, mente informantene.

I denne undersøkelsen viste det seg at det ikke var noe nevneverdig forskjell i synet hos informantene på naturen som læringsarena, selv om det var en barnehage med og en uten friluftsliv som satsningsområde. I tillegg var det ingen store forskjeller mellom menn og kvinners syn på naturen som læringsarena.

Min forforståelse ble endret underveis i drøftingsdelen. Fra passive voksne til at det ligger en tanke bak det å ikke delta for mye. Jeg fikk vite at det lå mer tanker bak tilretteleggingen for læring ute i naturen, enn det som syntes da jeg hadde praksis i den ene barnehagen. Derfor er det også en sannsynlighet for at resultatet ikke hadde blitt det samme om jeg hadde valgt observasjon som metode for å finne ut hvilke tilrettelegginger barnehagene gjorde.

Undersøkelsen viser at bruk av naturen som læringsarena er viktig for barnehagebarn, og det kan være viktig å fokusere på i barnehagen, nettopp på grunn av at det er et gjeldende tema i samfunnet at barn er mindre ute i naturen i dag enn for 10-20 år siden. Som vist til i teoridelen presenterer Nilsen (2010) tidligere forskning som har kommet frem til at barn som er mye ute i naturen, får bedre selvfølelse og økt velvære. Dette vil igjen føre til at evnen til læring blir bedre, og underbygger det resultatet som har kommet frem i rapporten.

Litteratur

Askland, L. og Sataøen, S. O. (2010). *Utviklingspsykologiske perspektiver på barns oppvekst*. (2.opplag). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Dalland, O. (2012) *Metode og oppgaveskriving*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Illeris, K. (2012). *49 tekster om læring*. Fredriksberg: Samfundslitteratur.

Kunnskapsdepartementet (2006). *Temahefte om natur og miljø*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Kunnskapsdepartementet (2013). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Langholm, G., Hilmo, I., Holter, K., Lea, A. og Synnes, K. (2011). *Forskerfrøboka*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.

Nilsen, A. B. (2010). *Ute aktiviteter i naturen*. (2.opplag). Oslo: Akilles.

Nordahl, A. og Misund, S. S. (2009). *Læring gjennom mestring*. Oslo: Sebu Forlag.

Vedlegg 1: Informasjonsskriv

Til

Forespørsel om deltakelse på undersøkelse

Jeg er ei jente på 24 år som studerer på 4. året, førskolelærer deltid, ved Høgskolen i Nesna. Nå i høst skal jeg skrive en profesjonsoppgave i pedagogikk om den profesjonelle førskolelærer med bruk av forskningsmetode og informanter. I den forbindelse skal jeg ut i en barnehage og gjøre undersøkelser.

Min undersøkelse går ut på å intervju 3 førskolelærere om barns læring i naturen – den voksnes rolle. Jeg ønsker å finne ut hvilket syn førskolelærere har på naturen som læringsarena og hvordan dette blir tilrettelagt i praksis. Jeg ønsker å gjøre denne undersøkelsen fordi jeg er opptatt av barns trivsel i naturen, og mener det kan og foregår mye læring i naturen.

I den forbindelse ønsker jeg å spørre om dere har en førskolelærere som kunne tenke seg å være informant i min undersøkelse. Intervjuene ønsker jeg å ta opp ved hjelp av en lydopptaker, for å få en mest korrekt gjengivelse av deres synspunkter. Intervju ønskes gjennomført i uke 41-42, og jeg regner med det vil ta ca. 30-45 minutter.

Ut i fra undersøkelsen skal jeg skrive en vitenskapelig rapport, og gjøre en analyse av problemstillingen. Oppgaven vil bli presentert for faglærer, sensor og resten av klassen i uke 50. Informantene vil selvfølgelig bli anonymisert, og jeg som intervjuer har taushetsplikt. Etter at oppgaven er ferdig og godkjent vil lydopptakene og notatene bli slettet/makulert. Om ønskelig kan dere få lese oppgaven, når den er ferdig.

Veilederen min ved Høgskolen i Nesna er
Nesna.

. Faglig ansvarlig er Høgskolen i

Håper på positive tilbakemeldinger ☺

Jeg kan kontaktes på

Tlf:

Mail:

Høgskolen i Nesna

Dato:

Mvh

Vedlegg 2: Intervjuguide

Tema:

Naturen som læringsarena for barnehagebarn.

Problemstilling:

Hvilket syn har barnehagelærere på naturen som læringsarena for barnehagebarn? Hvordan blir dette tilrettelagt i praksis?

Intervju:

- Hvilket syn har du på naturen som læringsarena for barnehagebarn?
 - Sosial kompetanse?
 - Hvordan tilrettelegger dere for det?
 - Mestring?
 - Hvordan tilrettelegger dere for det?
 - Store/små grupper?
 - Barns medvirkning?
 - Hvordan tilrettelegger dere for det?
- Er det noen forskjell på bruken av naturen som læringsarena for små og store barn?
 - Hvilke forskjeller er det?
- Hvilke fagområder ivaretar dere ute i naturen?
 - På hvilken måte?
- Brukes den kunnskapen man tilegner seg i førskolelærerstudiet, om barns utvikling, til å fremme barns læring også ute i naturen?